

Repülő Altisztek Képzése

A légierő egy nagyon fiatal és nagyon speciális területe a hadászatnak. A repülőgéppel történő repülés alig több, mint egy évszázada kezdődött el, de bő egy évtized múlva, az első világháborúban már fontos szerepet töltött be a katonai repülés a fegyvernemek között. Az első világháborúnak köszönhetően megindult a repülő csapatok intenzív fejlesztése, a háború kezdetén az Osztrák-Magyar Monarchia Légjáró Csapatainak már közel 100 db repülőgépe volt. A II. világháború kezdetén a légierő már önálló fegyvernemmé vált Magyar Királyi Honvéd Légierő néven. A háború végére csaknem a teljes repülő eszközpark megsemmisült, hadizsákmány lett, szinte csak roncsok maradtak. 1947. február 10-én, több mint két évvel a fegyverszüneti megállapodás után Magyarország aláírta Párizsban a békeszerződést, melynek értelmében Magyarországnak jogában állt egy 65.000 fős szárazföldi hadsereg mellett légi haderőt is fenntartani. A rendelkezés szerint ez a tartalékokkal együtt 90 darab repülőgépből és 5000 emberből állhatott. Elkezdődhetett a repülőalakulatok felállítása, a katonai repülés újjászervezése.

1947. október 1-vel megalakult a Honvéd Kossuth Akadémia, mint az új hadsereg tisztképzőiskolája. Az új intézményben megkezdődött a repülő tisztek képzése is. Szintén ezen a napon alakult meg az 1. Honvéd Önálló Repülő Század (amelynek feladataként a repülő-fegyvernem alapjainak lerakását határozták meg), az 1. Honvéd Repülő Gondnokság és a Honvéd Repülőgép-javító műhely is. 1948 elején az 1. Honvéd Önálló Repülőszázadot átszervezve Mátyásföldön megalakult az 1. Honvéd Repülő kiképző Osztály összesen 1 db roncsokból összerakott repülőgéppel (a Honvéd Kossuth Akadémia gyakorlati képzési helye). Ebben az évben indul el a repülőgép beszerzés, illetve a kiképzést végző szervezetek alakulnak meg Kecskeméten, Budaörsön. A katonai repülőműszaki intézményesített képzés gyökerei is ezekre az évekre nyúlnak vissza, hiszen a Honvéd Kossuth Akadémián már 1 és 3 éves tanfolyamok keretében képeztek a légierő számára szakembereket. Az oktatók a Magyar Királyi Honvéd Légierőben szolgált tisztek voltak. Az egy évfolyamos oktatásban a katonai tantárgyak mellett már szerepelt a motortan, repülőgép anyagismeret, gyártástechnológia, repülőgép- és fegyverismeret, repülőgép híradó ismeret, fényképezés, a három évfolyamos képzésben pedig már navigációt, motor-sárkánytant, termodinamikát is tanultak a hallgatók. Az első repülőgép szerelőt 1948-ban avatták fel, repülőgép vezetők, repülő fényképészek és fegyver- és bombaszer szerelők társaságában.

Az akadémia 1949-ben befejezte működését, Szolnokon pedig megkezdte a képzést a Honvéd Killián György Repülő Hajózó Tiszti Iskola, Budaörsön pedig a Honvéd Vasvári Pál Repülő Szakkiképző Tiszti Iskola, ahol a repülőműszaki szakembereket képezték egészen 1956-ig (a Vasvári Pál laktanyába kihelyezett továbbképző alegységek által tovább is működött átképzés). A gyakorlati helyszín az időközben teljesen honvédelmi irányítás alá kerülő budaörsi repülőter volt. Az iskolába mindenféle előképzettség nélkül lehetett bejutni, egy éves mechanikusi és két éves technikus évfolyamon folyt képzés. Az 56'-os események hatására 1961-ig a szolnoki képzések is szüneteltek.

A két iskola oktatóinak egy részével 1957-ben Kecskeméten megalakult a Repülő Kiképző Központ (3 repülőbázissal: Kecskemét, Taszár, Sármellék – később Pápa), ahol repülőhajózók és repülőműszakiak képzése kezdődött meg (a gyakorlati helyszín a budaörsi repülőter megmaradt).

1961 őszén kezdte meg működését a Killián György Repülő Tiszti Iskola Szolnokon, a Killián György Repülő Hajózó Tiszti Iskola és a Vasvári Pál Repülő Szakkiképző Iskola

jogutódjaként. Így már nem csak hajózókat, hanem a repülőműszakiakat is Szolnokon képezték.

1967-től az intézmény főiskolai besorolást kapott és a neve Killián György Repülő Műszaki Főiskola lett. Folyamatos fejlesztések következtében, a személyi és tárgyi feltételek javulásával a képzések fokozatosan magasabb színvonalúak lettek: kialakításra kerültek szaktantermek, laboratóriumok, tanműhelyek és gyakorló pályák, lőterek és sportlétesítmények.

1969-től szétvált a tiszt- és tiszthelyettes képzés, a szerelőket az intézmény Hivatásos Tiszthelyettesképző Tagozata 2 évfolyamos, míg a repülőgép üzemben tartó mérnök tiszteket a főiskola 4 évfolyamos képzés szerint képezte. A főiskola tiszthelyettesképző tagozatának 2 éves repülőgépszerelő képzése 1990-re megszűnt – megjegyezendő, hogy a kiállított bizonyítvány a következő bekezdésben részletezett „306” szakmákban 2 éves szakmai gyakorlatot igazolt, de szakmunkás bizonyítvánnyal nem volt egyenértékű! Ezt követően a főiskola folytatott még 1 éves tiszthelyettes képzés keretében repülőműszaki szakember képzést 1992-1996, azonban a bizonyítványban 1994. augusztustól már nem szerepelhetett a gyakorlat igazolása sem, illetve a kiállított igazolással 1996-tól a honvéd tiszthelyettes munkakört sem lehetett volna betölteni – nem minősült államilag elismert szakképesítésnek.

1985-től kezdte meg működését a Killián György Repülő Műszaki Főiskola égisze alatt a Repülőgép-szerelő és repülőgép-műszerész Tiszthelyettesképző Szakközépiskola, amely nemcsak repülőgépszerelők képzését biztosította, hanem a katonai főiskolák számára is jelentős bázist szolgáltatott. A szakközépiskola „306” repülőgépszerelő, „613-1” repülőgép-műszerész, navigációs és elektroműszerész, „613-2” repülőgép-műszerész, rádió és lokátorműszerész szakmákban kiállítható bizonyítvánnyal – különböző iskolai névváltozásokkal – 1991-től már önálló középfokú intézményként működött egészen 2001-ig (néhány évig 4+1 éves képzéssel technikus képesítést is lehetett szerezni). A szakközépiskolában végzetek érettségi-képesítő bizonyítványa (1997-ig) a már említett szakmákban szakmunkás munkakör betöltésére jogosítottak. Az Országos Képzési Jegyzék 1993. évi oktatási törvények általi bevezetése és az Országos Szakmunkásképzési Jegyzék hatályon kívül helyezése után a Szolnoki Katonai Középiskola és Kollégium – 1995-től - érettségi vizsgára építve, 1 éves szakképzés keretében képzett „katonai légijárműszerelőket”, valamint repülésbiztosító szakembereket, azaz honvéd tiszthelyetteseket különböző légijárműszerelő és repülésbiztosító szakirányokon. Ezzel feleslegessé és gazdaságtalanná vált a katonai szakközépiskola fenntartása, hiszen „csak” szakmai alapozó tárgyakat lehetett oktatni a 11-12. évfolyamon – a szakképesítésre felkészítő tárgyak oktatása csak ezután kezdődhetett (mind katonai szakmai, mind légijárműszerelő és repülésbiztosító szakmai vonatkozásban). 1999-re az utolsó középiskolai (12.) évfolyam is kifutott és egy újabb elgondolás hatására újabb átalakítás következett.

Egy kormányhatározat értelmében – 2 évig tartó intézmény átszervezés után – 2001-ben egy koncentrált (egyintézményes) szakképző intézmény alakult meg három, korábbi honvéd szakképző iskola összevonásával, szentendrei székhellyel, szolnoki telephellyel (a szolnoki iskola jogutódjaként). 2001 óta napjainkig, több névváltozást megélve, de egy szakképző intézménybe integrálva folyik a katonai légijárműszerelő és a repülésbiztosító képzés - 2012-ig 1 éves szakképzés, 2012-től 2 éves szakképzés formájában (továbbra is érettségi vizsgára épülve).

Jelenleg a Magyar Honvédség Altiszti Akadémia berkein belül folyik a repülő altisztek képzése, de a repüléshez kötődő ismeretek átadása továbbra is azon a helyszínen történik, ahová a képzés több évtizedes hagyományai kötik és ahol adottak a

legoptimálisabb technikai feltételek az oktatás számára. Ez Szolnok, az Ittebei Kiss József Hadnagy Helikopter Bázis.

Szerző: Bárdos Péter alezredes